

KŘESADLO

Po silnici si vykračoval voják, ráz dva, ráz dva! Na zádech měl torbu a po boku šavli, neboť se vracel domů z vojny. Tu potkal na silnici starou čarodějnici; byla hrozně ošklivá, spodní ret jí visel až na prsa. Povídala: „Dobrý večer, vojáku! Jakou máš pěknou šavli a velkou torbu, ty jsi voják, jak se patří! Teď dostaneš tolik peněz, kolik jen budeš chtít!“

„Děkuju ti, stará čarodějnice,“ řekl voják.

„Vidíš tenhle velký strom?“ zeptala se ho čarodějnice a ukázala na strom, který stál vedle nich. „Ten je uvnitř docela dutý. Vylezeš si do koruny a tam spatříš díru, do které se můžeš spustit a dostat se tak hluboko do stromu. Já ti uvážu kolem těla provaz, abych tě mohla zase vytáhnout, až na mne zavoláš!“

„A co mám v tom stromě dělat?“ zeptal se voják.

„Přinést odtamtud peníze!“ řekla čarodějnice. „Abys věděl, až se dostaneš stromem docela dolů, octneš se ve velké chodbě, kde je jasné světlo, protože tam hoří přes sto lamp. Spatříš tam troje dveře, které budeš moci odemknout, protože v každém zámku je klíč. Když vejdeš do první komory, uvidíš na podlaze velkou bednu, na které sedí pes. Má oči velké jako čajové šálky, ale z toho si nic nedělej! Dám ti s sebou modrou kostkovanou zástěru, tu roztáhni na zem. Potom jdi hned k psovi, vezmi ho a posaď na zástěru, otevři bednu a vezmi si tolik peněz, kolik budeš chtít; jsou to všechno měděné peníze, ale budeš-li chtít stříbro, jdi do druhé komory. Jenomže tam sedí pes, který má oči velké jako mlýnská kola; z toho si ale nic nedělej, posaď ho na moji zástěru a vezmi si peníze! A budeš-li snad chtít i zlato, i to můžeš dostat, co ho jen uneseš, když půjdeš do třetí komory. Ovšem pes, který tam sedí na bedně s penězi, má oči, každé velké jako Kulatá věž v Kodani. Představ si, to už je nějaký pes! Ale z toho si nic nedělej! Posaď ho jen na moji zástěru, pak ti neublíží, a vezmi si z bedny zlata, kolik jen budeš chtít!“

„To by nebylo tak zlé,“ řekl voják. „Ale co dám tobě, stará čarodějnice? Že na mně něco chtít budeš, to si mohu myslit.“

„Kdepak,“ povídala čarodějnice, „nechci ani halěr! Mně přines jen staré křesadlo, které tam zapomněla moje bába, když byla naposledy dole.“

„No dobře! Uvaž mi tedy kolem těla provaz!“ řekl voják.

„Tady je,“ povídala čarodějnice, „a tady máš moji modrou kostkovanou zástěru.“

Pak voják vylezl na strom, spustil se do díry a octl se, jak říkala čarodějnice, ve velké chodbě, kde planulo mnoho set svítilen.

Otevřel první dveře. Brr! Tam seděl pes s očima velkýma jako čajové šálky a koukal se na něho.

„Ty jsi mi pěkný chlapík!“ povídal voják, posadil ho na čarodějinu zástěru a nabral si měděných peněz, kolik se mu jich jen do kapes vešlo. Potom bednu zavřel, psa na ni zase posadil a šel do druhé místnosti. Podívejme se! Tam seděl pes s očima jako pár mlýnských kol.

„Nedívej se tak po mně,“ řekl voják, „mohly by tě z toho bolet oči,“ a posadil psa na zástěru. Když však spatřil v bedně spoustu stříbrných peněz, vyházel všechny měďáky a naplnil si kapsy i torbu stříbrem. Pak šel do třetí komory. — Ne, jaký to byl ohavný pohled! Pes, který tam seděl, měl oči vskutku tak velké jako Kulatá věž v Kodani! A točily se mu v hlavě jako kola.

„Dobrý večer!“ povídal voják a zasalutoval, protože takového psa ještě nespatriil. Když si ho však trochu lépe prohlédl, řekl si, že to už stačí, posadil ho na zástěru a otevřel bednu. Panebože! No ne! Co tam bylo zlata! Za to by si mohl koupit celou Kodaň a všechna cukrová prasátka u pekařky a všechny cínové vojáčky, biče a houpací koně na celém světě! Tohle byly přece peníze! — Teď zahodil voják všechny stříbrné peníze, kterými si naplnil kapsy a torbu, a místo nich si nabral samé zlato! Měl ho plné kapsy, torbu, čepici i boty, takže sotva šel! Teď měl peníze! Psa posadil na bednu, přibouchl dveře a zvolal stromem vzhůru:

„Vytáhni mě už, stará čarodějnice!“

„Máš křesadlo?“ zeptala se čarodějka.

„Pravda,“ povídal voják, „na to jsem dočista zapomněl,“ a šel a vzal je s sebou. Čarodějnice ho vytáhla vzhůru, a tak stál zase na silnici, s kapsami, botami, torbou a čepicí plnými peněz.

„Co teď budeš dělat s tím křesadlem?“ zeptal se voják.

„Do toho ti nic není!“ odsekla čarodějnice. „Dostal jsi přece peníze! Jen mi křesadlo dej!“ —

„To jsou žvásty!“ řekl voják. „Hezky mi hned řekni, nač je potřebuješ, nebo vytáhnu šavli a useknu ti hlavu!“

„Ne!“ řekla čarodějnice.

Tak jí voják usekl hlavu. A jak tam ležela, voják si zavázal všechny peníze do její zástěry, hodil si ji jako ranec na záda, křesadlo strčil do kapsy a namířil si to rovnou do města.

Bylo to krásné město, a voják vešel do nejlepšího hostince, vyžádal si nejlepší pokoje a jídlo, které nejraději jedl, protože teď byl bohatý, když měl tolik peněz.

Podomek, který mu měl vyčistit boty, si ovšem myslel, že tak bo-

hatý pán má nějaké směšné staré boty, ale to si voják ještě nekoupil nové. Příští den měl nové boty, a také pěkné šaty! Teď se stal z vojáka vznešený pán a lidé mu vyprávěli o všech nádherách města, o králi a o tom, jakou má půvabnou dceru.

„Jak je možné ji uvidět?“ zeptal se voják.

„Tu nelze vůbec vidět,“ povídali všichni. „Bydlí ve velkém měděném zámku, kolem kterého je mnoho zdí a věží! Nikdo k ní nesmí kromě krále, protože tu je věštba, že se provdá za docela obyčejného vojáka, a to se králi nezamlouvá.“

„Tu bych věru rád viděl,“ pomyslí si voják, ale spatřit ji nemohl, protože to nebylo dovoleno.

Teď si vesele žil, chodil do divadla, projížděl se v královské zahradě a dával hodně peněz chudým, a to bylo pěkné! Vždyt věděl ještě z dřívějšíka, jak je zlé, když člověk nemá ani groš! — Byl nyní bohatý, oblékal se v pěkné šaty a získal spoustu přátel, kteří všichni říkali, že je skvělý člověk, opravdový kavalír. A to se vojákovi zamlouvalo. Když ale takhle peníze každý den vydával, a žádné odnikud nedostával, nezbyvalo mu nakonec víc než dva groše. Musil se přestěhovat z krásných pokojů, kde bydlil dosud, do maličké komůrky až docela pod střechou, musil si také sám čistit boty a spravovat je látací jehlou, a z přátel ho nikdo nenavštívil, protože do jeho komůrky vedlo přece tolik schodů!

Byl zcela temný večer a voják si nemohl koupit ani svíčku, ale tu si vzpomněl, že jí má ještě kousíček v křesadle, které si tenkrát vzal v dutém stromě, kam mu pomohla čarodějnice. Vytáhl křesadlo i oharek, ale zrovna když škrtl a od pazourku odlétly jiskry, rozlétly se dveře, před vojákem se objevil pes, který měl oči tak velké jako pár čajových koflíků a kterého už spatřil ve stromě, a řekl: „Co poroučí můj pán?“

„Copak!“ podivil se voják. „To je zábavné křesadlo, když takhle mohu dostat, co chci! Sežeň mi nějaké peníze!“ poručil psovi, a pes šup — už byl pryč! A šup — už byl zase zpátky a v tlamě držel velký měsíc plný měďáků.

Teď voják věděl, jaké je to skvělé křesadlo! Škrtl-li jednou, přiběhl pes, který seděl na bedně s měděnými penězi, škrtl-li dvakrát,

přišel ten, co měl stříbrné peníze, a škrtl-li třikrát, přišel ten, co měl zlato. — Voják se přestěhoval zase zpátky do krásných pokojů, oblékal se v pěkné šaty a brzo se k němu začali také hlásit všichni přátelé a měli ho zase velmi rádi.

Tu si voják jednou pomyslel: Je to přece jen trochu směšné, že člověk nesmí spatřit princeznu! A všichni říkají, jaká prý je krásná! Co to ale pomůže, když musí věčně sedět ve velkém měděném zámku s tolika věžemi! — Cožpak ji vůbec nespátřím? — Kdepak je moje křesadlo! Škrtl, a už tu byl pes s očima jako čajové šálky.

„Pravda, je už noc,“ řekl voják, „ale já bych si tak vroucně přál spatřit princeznu, jenom na malou chvíličku!“

Pes byl hned ze dveří, a než se voják nadál, spatřil ho, jak nese princeznu. Seděla mu ve spánku na zádech a byla tak krásná, že v ní každý poznal opravdovou princeznu. Voják se neubráníl, musil ji políbit, protože to byl tělem i duší voják.

Pes pak s princeznou zase odběhl, ale když nastalo ráno a král s královnou pili čaj, povídala princezna, že se jí v noci zdál takový divný sen o psu a vojákovi. Jela na psu a voják ji políbil.

„To je věru pěkné nadělení,“ zhrozila se královna.

Tak měla tedy příští noc bdít u princeznina lože jedna ze starých dvorních dam, aby viděla, zda to byl doopravdy sen, nebo co to vlastně vůbec bylo.

Voják si nesmírně přál spatřit zase krásnou princeznu, a tak se v zámku objevil v noci pes, princeznu popadl a utíkal s ní, co mu síly stačily, ale stará dvorní dáma si obula důkladné boty a běžela právě tak rychle za ním; a když viděla, že pes s princeznou zmizeli ve velkém domě, tu si řekla: Teď vím, kde to je, a kusem křídý nakreslila na vrata velký kříž. Pak se vrátila domů a lehla si, a vrátil se i pes s princeznou. Když ale viděl, že na vratech domu, kde bydlí voják, je křídou nakreslený kříž, vzal také kus křídý a označil křížem všechna vrata v celém městě. Tohle byl chytrý nápad, protože teď nemohla dvorní dáma najít pravá vrata, když byla křížem označena všechna.

Časně ráno se přišel král s královnou podívat, kde princezna v noci byla, a s nimi šla i dvorní dáma a všichni důstojníci.

„Tady je to!“ zvolal král, když spatřil první křížem označená vrata.

„Kdepak, milý muži, tady je to,“ povídala královna, která spatřila jiná vrata s křížem.

„Ale tady je kříž, a tady taky!“ volali všichni, neboť kam se jen podívali, všude byla vrata označena křížem. Nyní viděli, že jim veškeré hledání nic nepomůže.

Královna však byla velmi chytrá žena, dovedla víc, než se jen vozit v kočáře. Vzala velké zlaté nůžky, nastříhala velký kus hedvábí na kousky a ušila pěkný malý sáček. Nasypala do něho jemnou krupici z pohanky, přivázala jej princezně na záda, a když to vykonala, vystříhla nůžkami v sáčku díрку, aby se krupice mohla tamtudy sypat všude, kudy princezna pojede.

V noci se pak zase objevil pes, vzal princeznu na záda a běžel s ní k vojákovi, který ji měl nesmírně rád a byl by se tak rád stal princem, aby ji dostal za ženu.

Pes si vůbec nevšiml, že se krupice sype ze sáčku po celou cestu, od zámku až k vojákovu oknu, kam běžel s princeznou na zádech po zdi. Ráno tedy král i královna dobře viděli, kde jejich dcera byla, a tak vojáka sebrali a posadili do vězení.

Teď tam seděl. Brr, jaká tam byla tma a nuda, a pak mu ještě řekli: „Zítřka budeš viset.“ Nebyla to příjemná novina, a křesadlo zapomněl voják doma v hostinci. Ráno viděl železnými mřížemi malého okénka, jak lidé pospíchají z města, aby se podívali, až ho budou věšet. Slyšel bubny a viděl vojáky, jak pochodují. Všichni lidé běželi z města, také ševcovský učedník s koženou zástěrou a v pantoflích. A ten tolik utíkal, že mu jeden pantofel ulétl zrovna ke zdi, kde seděl za mřížemi voják, a díval se ven.

„Ty, švícko, nepospíchej tolik,“ řekl mu voják. „Dokud se tam neobjevím já, tak to nezačne! Ale nechtěl bys radši doběhnout tam, kde jsem bydlel dříve, a přinést mi křesadlo? Dal bych ti čtyři groše. Ale vezmi nohy na ramena!“ Učedník by byl rád dostal čtyři groše, utíkal tedy pro křesadlo, dal je vojákovi, a — nu, však ještě uvidíme!

Za městem postavili velkou šibenici, kolem ní stáli vojáci a mnoho

set tisíc lidí. Král s královnou seděli na krásném trůnu zrovna proti soudcům a celé radě.

Voják už stál na žebříku, ale když mu chtěli vhodit na krk oprátku, řekl, že soud provinilci přece vždycky splní ještě před odpykáním trestu jednoduché, nevinné přání. Tak rád že by si ještě vykouřil dýmku, vždyť to bude jeho poslední dýmka na tomto světě.

Tohle mu král nechtěl odmítnout, a tak vytáhl voják křesadlo a škrtl, jednou, dvakrát, třikrát — a už tu stáli všichni tři psi, ten s očima velkýma jako čajové koflíky, i ten s očima jako mlýnská kola, i ten s očima jako Kulatá věž v Kodani.

„Pomozte mi teď, aby mě nepověsili!“ řekl voják, a tu se psi pustili do soudců a do celé rady, jednoho popadli za nohy a jiného za nos a vyhodili je do vzduchu několik sáhů vysoko, že se rozbili na kousky, když spadli na zem.

„Já nechci!“ bránil se král, ale největší pes ho popadl i s královnou a vyhodil ho za ostatními. Tu se vojáci polekali a všichni lidé volali: „Vojáčku, ty budeš naším králem a vezmeš si krásnou princeznu!“

Pak posadili vojáka do králova kočáru a tři psi tančili před ním a provolávali mu slávu a kluci pískali na prsty a vojáci vzdávali čest. Princezna se dostala z měděného zámku a stala se královnou a to se jí velmi zamlouvalo! Svatba trvala osm dní a psi seděli také u stolu a notně se tomu všemu divili.